

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ (ΤΕΛΙΚΟ)

Την 21η Φεβρουαρίου, ημέρα Πέμπτη, στο Συνεδριακό Αμφιθέατρο του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών πραγματοποιήθηκε ημερίδα με θέμα «Προβλήματα Διαχείρισης της Γεωργίας μας και προτάσεις αντιμετώπισής τους». Την ημερίδα διοργάνωσαν ο Σύλλογος των αποφοίτων του εν λόγω Πανεπιστημίου και η Επιστημονική Εταιρεία Αγροτικής Οικονομίας (γνωστή και ως ΕΤΑΓΡΟ), ενώ προήδρευσε σ' αυτήν ο καθηγητής του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου κ. Αντώνης Ρεζίτης, Πρόεδρος της ΕΤΑΓΡΟ. Ομιλητές-Εισηγητές ήταν οι κ.κ. Πάνος Παναγόπουλος, Γεωπόνος-Οικονομολόγος και Διδάκτωρ του Παν/μίου της Σορβόννης (Γεωργός), Παναγιώτης Καρακατσούλης, Ομότιμος καθηγητής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου (Γ.Π.Α.), Κωνσταντίνος Αποστολόπουλος, Ομότιμος καθηγητής του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου και Πρόεδρος του Ινστιτούτου Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών (ΙΣΕΜ), Λεωνίδα Καζακόπουλος, τ. καθηγητής του Γ.Π.Α. και Κωνσταντίνος Τσιμπούκας, επίσης καθηγητής του Γ.Π.Α.

Τα θέματα που παρουσιάστηκαν ήταν: η ιδιαίτερα ελλιπής οριζόντια διαχείριση της Ελληνικής Γεωργίας και η επείγουσα ολοκληρωμένη αντιμετώπισή της, η συντήρηση και ο εκσυγχρονισμός των εγχειοβελτιωτικών έργων, με παράλληλη αύξηση των αρδευομένων εκτάσεων, η αδήριτη αναγκαιότητα του συνεργατισμού για την επιτυχή λειτουργία και ανάπτυξη των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων (Γ.Ε.) σε επιχειρηματική βάση, η μεγέθυνση των εκμεταλλεύσεων αυτών και η σημασία του γεωργο-εκπαιδευτικού και συμβουλευτικού συστήματος, καθώς και η βιωσιμότητα τους, σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις από την εφαρμογή του νέου φορολογικού συστήματος.

Μετά την παρουσίαση των παραπάνω εισηγήσεων, που έδωσαν με ενάργεια τα διαχειριστικά προβλήματα της Γεωργίας μας, έγινε ιδιαίτερα διεξοδική συζήτηση, στην οποία συμμετείχε το πολυπληθές και εξειδικευμένο ακροατήριο, ώστε στο τέλος να διατυπωθούν ομόφωνα ορισμένα βασικά πορίσματα- προτάσεις για την αντιμετώπιση της αδιέξοδης κατάστασης, στην οποία έχει πλέον περιέλθει η αγροτική ύπαιθρος της χώρας. Τα πορίσματα αυτά συνοψίζονται ως εξής:

1. Κρίνεται αναγκαία η έναρξη της διαδικασίας για την έγγαιο αναδιάρθρωση, ώστε με εκούσιες διαδικασίες να οδηγήσει σε βιώσιμες και ανταγωνιστικές Γ.Ε. (δηλαδή στην **βελτίωση του ελάσσονα, αλλά πρωτεύουσας σημασίας συντελεστή της γεωργικής μας παραγωγής**), με όποιες μεταρρυθμίσεις προϋποθέτει ή και συνεπάγεται η αναδιάρθρωση αυτή για το αρδευτικό, συνεταιριστικό, φορολογικό και ασφαλιστικό σύστημα, καθώς επίσης και για την έρευνα και την εκπαίδευση στον αγροτικό τομέα, όπως και για την εμπορία (marketing) των αγροτικών προϊόντων, αλλά ακόμα και για την αγροτική πίστη. Οι ειδικοί που συμμετείχαν στην ημερίδα πιστεύουν ότι, εάν πραγματοποιηθούν οι μεταρρυθμίσεις αυτές, θα ομαλοποιηθεί η εξέλιξη της ελληνικής γεωργίας και θα προσαρμοστεί σταδιακά στους θεσμούς και στη δεοντολογία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (έστω και με την τόσο σημαντική καθυστέρηση).

2. Για τα εγχειοβελτιωτικά έργα της χώρας φαίνεται έκδηλα, πως η διαχείριση τους από τις περιφερειακές διοικήσεις απέτυχε οικτρά. Γι' αυτό προτείνεται είτε η επανίδρυση της Υπηρεσίας Εγγείων Βελτιώσεων (Υ.Ε.Β.) και η επαναλειτουργία της με εκσυγχρονιστικές προτεραιότητες, υπό την Κεντρική Διοίκηση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), όσο και αν αυτό φαίνεται δύσκολο να πραγματοποιηθεί καθώς έρχεται σε αντίθεση με το πνεύμα της αποκέντρωσης που επικρατεί, είτε να οργανωθούν καταλλήλως οι περιφερειακές υπηρεσίες ώστε να καταστεί δυνατή η ορθολογική διαχείριση των σχετικών με την άρδευση και τη στράγγιση, εγχειοβελτιωτικών έργων, κάτι που θεωρούμε ακόμα πιο δύσκολο.

Αειφόρος γεωργία, παραγωγική, ανταγωνιστική και βιώσιμη, δεν είναι δυνατή χωρίς υποδομική και αποτελεσματική άρδευση. Για τους λόγους αυτούς επιβάλλεται άμεση και ρηξικέλευθη λύση.

3. Ο αγροτικός συνεταιρισμός είναι ο μόνος που μπορεί να προσφέρει άμεσες οικονομίες κλίμακος και αποτελεί μονόδρομο για την ελληνική γεωργία των μικρών έως μη ιδιαίτερα μεγάλων εκμεταλλεύσεων, που δεν είναι ούτε σκόπιμο, ούτε άλλωστε εύκολο να δημιουργηθούν. Πρέπει να καταβληθούν άοκνες προσπάθειες από όλους για την ανάπτυξη του υγιούς συνεργατισμού και στη χώρα μας, όπως ακριβώς συμβαίνει σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. και όπως συνέβαινε και στην Ελλάδα μέχρι και τη δεκαετία του '70. Δεν πρέπει να επαναληφθούν τα λάθη της δεκαετίας του 1980 (και μετέπειτα), τα οποία οδήγησαν στην κρατικοδίαιτη κομματοκρατία των αγροτικών μας συνεταιρισμών. Η παγκοσμιοποίηση, η σύγχρονη ψηφιακή τεχνολογία και καινοτομία, τα καινοτόμα προϊόντα και το smart farming με το σύγχρονο διεθνές marketing επιβάλλουν την καθετοποίηση της γεωργικής παραγωγής και τη διάθεση στην αγορά ενός απαιτητικού καταναλωτικού κοινού αγροτροφίμων με άριστες προδιαγραφές και ιδιαίτερα ανταγωνιστικών. Και ακόμα, επιβάλλεται όπως η προστιθέμενη αξία του τελικού προϊόντος επιστρέφει στον παραγωγό, καθώς είναι τόσο αναγκαία για την επιβίωσή του (αλλά και για την επιβίωση της οικογένειάς του στην ελληνική Περιφέρεια). Είναι «ηλίθιο φαεινότερο» ότι για όλα αυτά, της σύγχρονης εποχής του αγροτικού κόσμου, η «μεγέθυνση» και η λειτουργία των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων πρέπει να εδράζεται στον υγιή συνεργατισμό.

4. Η συμβολή μιας σύγχρονης μορφής γεωργικής εκπαίδευσης (υποδομές-εκπαιδευτικός εξοπλισμός, μαθησιακές μεθοδολογίες, νέα πεδία συστημάτων γνώσης, τεχνικο-οικονομικές και κοινωνικές πλευρές του περιεχομένου της) στην ανάπτυξη της γεωργίας μας προϋποθέτει ισχυρή πολιτική αναπτυξιακή βούληση και στο θέμα της εγγείου αναδιαρθρώσεως. Η αξιοποίηση της Γαλλικής εμπειρίας στις διαδικασίες της εγγείου αναδιαρθρώσεως για τη δημιουργία βιώσιμων Γ.Ε. σε συνδυασμό με την ολοκληρωμένη και συνεκτική πρόταση της Επιστημονικής Εταιρείας Αγροτικής Οικονομίας (ΕΤΑΓΡΟ) για το σκοπό αυτό, παραπέμπουν επιπροσθέτως και στην κάλυψη του υπάρχοντος κενού μιας αποτελεσματικής δημόσιας γεωργικής συμβουλευτικής υπηρεσίας στη χώρα μας. Ιδιαίτερα χρήσιμη στην αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων θα ήταν και μια συζήτηση με διεισδυτική ματιά στον τρόπο εξέλιξης ενός μικρού αριθμού επιλεγμένων περιπτώσεων επιτυχημένων Γεωργικών Συστημάτων Γνώσης (συναρμογή γεωργικής έρευνας, γεωργικής εκπαίδευσης και γεωργικών συμβουλευτικών υπηρεσιών-γεωργικές εφαρμογές) και της αντίστοιχης επιτυχημένης γεωργίας τους από την Ευρώπη (Βόρεια, Νότια) και το διεθνή χώρο (ΗΠΑ).

5. Κρίνεται αναγκαία η απόσυρση από τους νόμους 4093/12 και 4172/13 «περί φορολογίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων», των εννοιών και των όρων «ελευθέρια επαγγέλματα» και «επιτηδεύματα» και η ένταξη της γεωργικής εκμετάλλευσης στις ιδιότυπες επιχειρήσεις των αυξημένων κινδύνων και αβεβαιότητας (αστάθμητοι παράγοντες κλπ. ιδιαιτερότητες), οπωσδήποτε με εφαρμογή της γεωργικής λογιστικής, όπως άλλωστε συμβαίνει σε ολόκληρο τον σύγχρονο και πολιτισμένο κόσμο. Στις περισσότερες των περιπτώσεων οι επικεφαλής των Γ.Ε. υποχρεούνται να αυτασφαλίζουν για πολλαπλάσια ημερομίσθια εκείνων που όντως πραγματοποιούν αλλά δεν απαλλάσσονται από το αφορολόγητο. Κατά συνέπεια, αντί να δώσουμε την ευκαιρία δημιουργίας σωρείας νέων βιώσιμων Γ.Ε., μετατρέπουμε από μόνοι μας τις ανταγωνιστικές Γ.Ε. σε μη ανταγωνιστικές εξ αιτίας της μη απαλλαγής τους από το αφορολόγητο, που όμως υπερκαλύπτει τα τεκμαρτά τους ημερομίσθια χωρίς μάλιστα να αφαιρούνται ορθά οι αποσβέσεις, τόκοι ιδίου κεφαλαίου και τεκμαρτά ενοίκια εδάφους. Άλλωστε από πλευράς φοροδοτικού κλπ. αποτελεσμάτων, ο ως άνω νόμος 4172/13 αποδείχθηκε στην πράξη λίαν ανεπαρκής και σίγουρα αναποτελεσματικός στο έπακρο. Παρ' όλα όμως αυτά (αποτελέσματα 2015, 2016 και 2017), γιατί επιμένουμε σε κάτι που είναι αυτοκαταστροφικό;

6. Τονίζεται τέλος η αναγκαιότητα της λειτουργίας της υγιούς «συμβολαιακής γεωργίας» (contract farming), προς ενίσχυση της ελληνικής γεωργίας των μικρότερων γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε επιχειρηματική βάση, παράλληλα με τα προαναφερθέντα πορίσματα και προπάντων ενισχυτικά προς τον υγιή συνεργατισμό. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει τα συμβόλαια να μην αποβαίνουν σε βάρος του παραγωγού, έναντι του κεντρικού μεταποιητή-εμπόρου. Γι' αυτό και πρέπει τα θεσμικά όργανα που λειτουργούν για την πάσης μορφής αγροτική δραστηριότητα (από τον αγρό και τον σταύλο μέχρι τον καταναλωτή) να επαγρυπνούν και να προστατεύουν τον παραγωγό της πρώτης ύλης (γεωργικού προϊόντος), σύμφωνα και με τη διεθνή πρακτική του contract farming.

Γενικό Συμπέρασμα :

Είναι αναπόφευκτη/επιτακτική η ανάγκη επιβολής των παραπάνω μεταρρυθμίσεων εντός εύλογου χρόνου για την ομαλοποίηση/προσαρμογή της Ελληνικής Γεωργίας στους αυτονόητους θεσμούς και στην λοιπή αντίστοιχη δεοντολογία, δηλαδή στις βασικές υποδομές που θα καταστήσουν τις Γ.Ε. μας ανταγωνιστικές. Διαφορετικά, όπως η οικονομική κρίση έδειξε την πόρτα της εξόδου στο εκλεκτότερο τμήμα των νέων της κοινωνίας μας προς την Εσπερία, είναι πολύ πιθανόν η προσδοκώμενη "οικονομική ανάκαμψη" να δείξει ξανά το δρόμο προς την εσωτερική μετανάστευση, αποψιλώνοντας περαιτέρω την ύπαιθρο χώρα από το εναπομείναν πολύτιμο ανθρώπινο δυναμικό της. Πρόκειται για την περίπτωση που τα κενά αυτά πληρούνται εις βάρος του κοινωνικού συνόλου, δηλαδή με τους σκληρούς τρόπους που επιφυλάσσει το μέλλον για τους λαούς, όταν σε κάποια καμπή της ιστορίας τους αδυνατούν να προσαρμοσθούν στις εξωγενείς συνθήκες.

Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΕΛΛΙΠΗΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΜΑΣ ΚΑΙ Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ.

Είναι γεγονός πως είτε μας αρέσει είτε όχι οι Γεωργικές μας Εκμεταλλεύσεις (Γ.Ε.) είναι πλέον από χρόνια εκτεθειμένες στην παγκοσμιοποίηση. Οι ιδιότυπες αυτές σαφείς επιχειρήσεις (και όχι ελευθέρια επαγγέλματα/επιτηδεύματα, όπως τις θέλουν οι μοναδικοί επί της γης κρατικοί νόμοι, που είναι οι δικοί μας οι Ελληνικοί), εάν δεν καταστούν **ανταγωνιστικές**, αντί να επωφεληθούμε από τις εξαγωγές, θα κατακλυσθούμε από εισαγόμενα τρόφιμα, δηλαδή **θα συμβεί ότι το χειρότερο για την οποιαδήποτε εθνική οικονομία, αλλά και για τη γενικότερη διαπραγματευτική ικανότητα της Ελλάδας, αφού σε λίγο θα διακυβεύεται ακόμα και η στοιχειωδέστερη διατροφική μας επάρκεια και ασφάλεια.**

Επί του προκειμένου όμως η ανταγωνιστικότητα των Ελληνικών Γ.Ε., των πιο μικρών δηλαδή και των πιο πολυτεμαχισμένων της Ε.Ε., αποτελεί τον ΕΛΑΣΣΟΝΑ συντελεστή της γεωργικής μας παραγωγής, που πρέπει να διορθωθεί εσπευσμένως και κατά προτεραιότητα, όπως σε κάθε οικονομία και σε κάθε είδους επιχειρήσεις, είτε αυτές είναι γεωργικές, είτε μη γεωργικές.

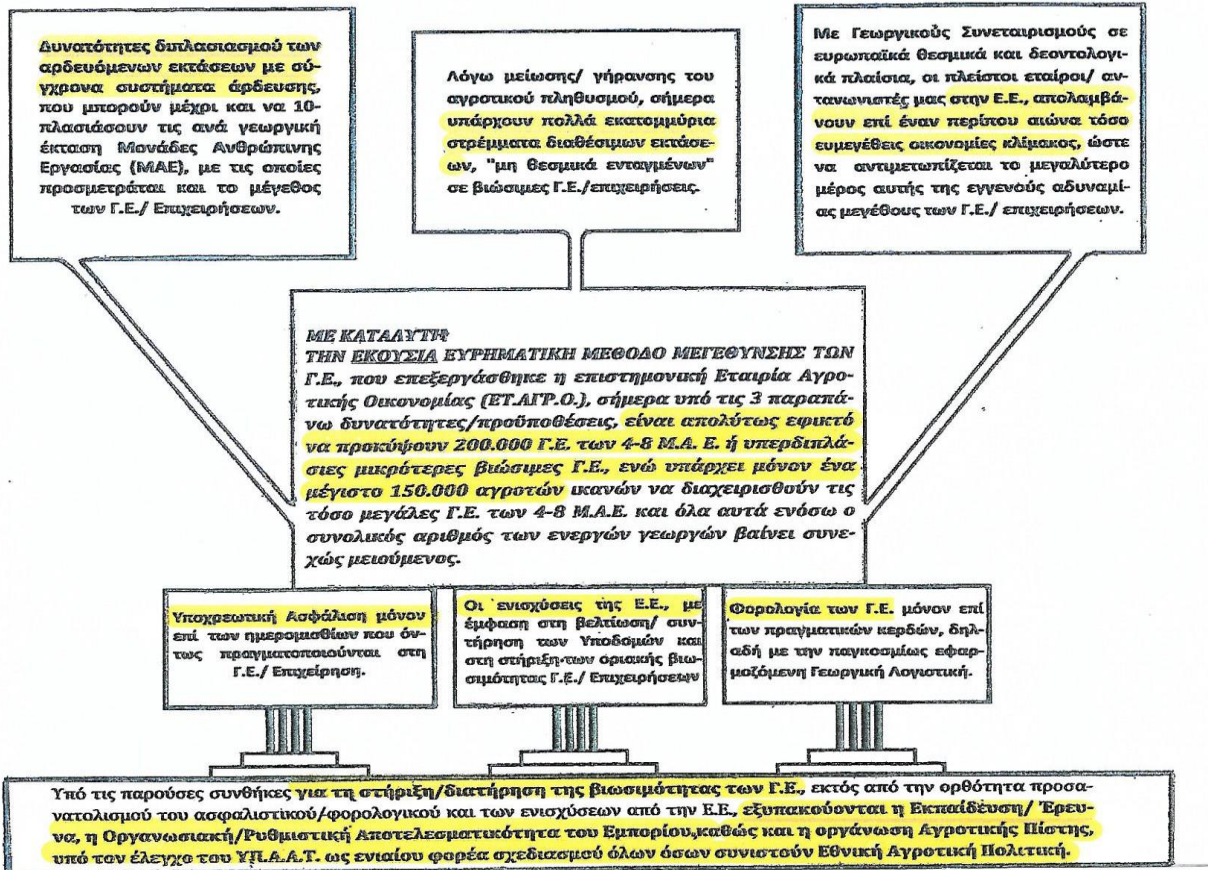
Εάν ο παράγων **ελάσσων συντελεστής**, δεν θεραπευθεί κατά προτεραιότητα, οι λοιποί συντελεστές, όπως η κεφαλαιακή ρευστότητα, η διαχειριστική ικανότητα, η τεχνογνωσία κ.ο.κ., ελάχιστα μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων και σε κάθε περίπτωση, **όχι ανάλογα με την αυξημένη συμμετοχή των υπόλοιπων συντελεστών παραγωγής.**

Προ της παγκοσμιοποίησης είχαμε το δικαίωμα να επιδοτούμε τη δική μας παραγωγή, και όπου κρίναμε απαραίτητο να την προστατεύουμε με οποιοδήποτε τρόπο έναντι παντός τρίτου, σε συνεννόηση με την Ε.Ε. Τώρα είμαστε υποχρεωμένοι να μειώνουμε το κόστος παραγωγής αυξάνοντας την παραγωγικότητα και **κατά απόλυτη προτεραιότητα ειδικά αυτήν τού ελάσσονος συντελεστή παραγωγής, που δεν είναι άλλος από το μικρό μέγεθος των γεωργικών μας εκμεταλλεύσεων.**

Καλώς δε ή κακώς, όπως διαπιστώνεται στο παρακάτω οργανόγραμμα, **υπάρχουν σήμερα μεγάλα περιθώρια μεγέθυνσης.** Τα περιθώρια αυτά όχι μόνον δεν εκμεταλλευθήκαμε εγκαίρως, (λόγω των εκ δεξιών "Μη αγγίζετε την Αγίαν Ιδιοκτησίαν" και των εξ ευωνύμων "πάλι τσιφλίκια θα φτιάξουμε;"), αλλά κατορθώσαμε (!) ακόμα και να περιορίσουμε τα περισσότερα από αυτά τα περιθώρια που είχαμε, είτε με άμεσα αρνητικούς, είτε με έμμεσα αποθετικούς τρόπους. Δηλαδή σαν να μην έφθαναν οι περιορισμοί που μας επιβάλει η παγκοσμιοποίηση, εφευρίσκουμε και δικούς μας τρόπους, κατ' αρχήν με πλημμελώς επεξεργασμένα νομοθετήματα και όχι μόνον με αυτά.

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ : Θεμελίωσης της Μεγέθυνσης των Γεωργικών

Εκμεταλλεύσεων (Γ.Ε.) και της Στήριξης/ Διατήρησης της Βιωσιμότητάς τους.

Συγκεκριμένα :

- Με τις ίδιες ποσότητες αρδευτικού νερού, αλλά με σύγχρονα συστήματα άρδευσης θα μπορούσαμε να διπλασιάσουμε τις αρδευόμενες εκτάσεις, δηλαδή τουλάχιστον άλλα 8 έως 12 εκατομμύρια στρέμματα που το κάθε ένα για τις κλιματικές συνθήκες της Ελλάδας σημαίνει μέχρι και δεκαπλάσια αξία παραγωγής. Αντ' αυτών έχουμε 1½ εκατομμύρια στρέμματα αρδευόμενες εκτάσεις που μένουν ακαλλιέργητες λόγω πλημμελούς συντήρησης των δικτύων!

- Η εγγενής αδυναμία των Γ.Ε. να μην παρουσιάζουν αξιόλογες οικονομίες κλίμακος, στην υπόλοιπη Ευρώπη αντιμετωπίζεται επί έναν περίπου αιώνα, κατά το μεγαλύτερο μέρος, με τους γεωργικούς συνεταιρισμούς, ιδίως στους τομείς πωλήσεων και προμηθειών. Όλα δε αυτά με σεβασμό στην συνεργατική επιστημονική ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ, και όχι ΠΟΝΑΕΙ ΚΕΦΑΛΙ, ΚΟΨΕΙ ΚΕΦΑΛΙ. Και ο νοών νοείτω.

- Λόγω μείωσης και γήρανσης του αγροτικού πληθυσμού, σήμερα υπάρχουν πολλά εκατομμύρια στρέμματα διαθέσιμων εκτάσεων, "μη θεσμικά ενταγμένων" σε βιώσιμες Γ.Ε./επιχειρήσεις και τα πιο πολλά από αυτά, είτε μένουν ακαλλιέργητα, είτε δεν αποδίδουν οικονομικά ενώ πάρα πολλοί

ιδιοκτήτες, υπερήλικες αγρότες και αστοί θα προτιμούσαν ένα έστω χαμηλό σταθερό ενοίκιο εδάφους, αλλά ακόμα και την πλήρη απαλλαγή τους, με πώληση, (κυρίως οι κληρονόμοι τους).

- Εδώ με καταλύτη την εκούσια (δηλαδή την εθελοντική) ευρηματική μέθοδο μεγέθυνσης των Γ.Ε., που επεξεργάστηκε η επιστημονική Εταιρία Αγροτικής Οικονομίας (η ΕΤ.ΑΓΡ.Ο.), σήμερα υπό τις τρεις (3) παραπάνω δυνατότητες και προϋποθέσεις, είναι απολύτως εφικτό να προκύψουν 200.000 Γ.Ε. των 4-8 Μ.Α.Ε. (που αποτελούν Μονάδες Ανθρώπινης Εργασίας - αριθμός εργαζομένων με περίπου 230 ημερομίσθια/εργαζόμενο-), ή υπερδιπλάσιες μικρότερες, πάντως Γ.Ε. βιώσιμες, ενώ υπάρχει μόνον ένα μέγιστο 150.000 αγροτών ικανών να διαχειρισθούν τις τόσο μεγάλες Γ.Ε. των 4-8 Μ.Α.Ε. **και όλα αυτά ενόσω ο συνολικός αριθμός των ενεργών γεωργών βαίνει συνεχώς μειούμενος.**

ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΒΙΩΣΙΜΩΝ Γ.Ε. :

- Υποχρεωτική ασφάλιση μόνον επί των ημερομισθίων **που όντως πραγματοποιούνται** στη Γ.Ε./Επιχείρηση. Η επιπλέον υποχρεωτική ασφάλιση αποτελεί ανατιολόγητη πρόσθετη φορολόγηση, που μειώνει την ανταγωνιστικότητα των Γ.Ε.

- Φορολογία των Γ.Ε. μόνον επί των πραγματικών κερδών, δηλαδή με την παγκοσμίως εφαρμοζόμενη Γεωργική Λογιστική. Υπ όψη πως σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο **τα επιτηδεύματα** δεν έχουν βέβαια ανάγκη ορθού ή εφικτού υπολογισμού αποσβέσεων, ούτε υπολογισμού τεκμαρτού ενοικίου γης, ούτε κυρίως των τεκμαρτών ημερομισθίων τους, που πρέπει να τυγχάνουν γενικής φοροαπαλλαγής, και όχι κατ' επιλογή, αφού υπερκαλύπτονται από το αφορολόγητο. **Δηλαδή τελικά φορολογούμε επί του σχεδόν ακαθαρίστου γεωργικού εισοδήματος, οπότε το μείζον δεν είναι το μεγάλο ποσοστό της φορολόγησης, αλλά η δόλια μεθόδευσή της.**

- Οι ενισχύσεις της Ε.Ε. να υλοποιούνται με έμφαση στη βελτίωση/συντήρηση των υποδομών και στη στήριξη των οριακής βιωσιμότητας Γ.Ε./επιχειρήσεων. Ασφαλώς μέσα στα θεσμικά πλαίσια που μας υποχρεώνει η Ε.Ε., της οποίας η επίσης επείγουσα ουσιαστική μεταρρύθμιση εξυπακούεται.

- Υπό τις παρούσες συνθήκες για τη στήριξη και διατήρηση της βιωσιμότητας των Γ.Ε., εκτός από την ορθότητα προσανατολισμού του ασφαλιστικού/φορολογικού και των ενισχύσεων από την Ε.Ε., εξυπακούονται η Εκπαίδευση/Ερευνα, η Οργανωσιακή και Ρυθμιστική Αποτελεσματικότητα του Εμπορίου, καθώς και η οργάνωση της Αγροτικής Πίστης. Όλα δε αυτά υπό τον έλεγχο του ΥΠ.Α.Α.Τ. ως ενιαίου φορέα σχεδιασμού όλων όσων συνιστούν Εθνική Αγροτική Πολιτική.

- **Από τα όσα περιγράφονται στο παραπάνω οργανόγραμμα, στις περισσότερες των περιπτώσεων, γίνονται τα ακριβώς αντίθετα, με μικρό μέρος από αυτά να πραγματοποιούνται με εγκληματική πλημμέλεια και τα υπόλοιπα να έχουν κηρυχθεί σε παντελή άγνοια*. Τις επί μέρους, κατά κλάδους γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες, ευτυχώς τις έχει αναλάβει ο ιδιωτικός τομέας, σχεδόν εξ ολοκλήρου, όσο βέβαια υπό τις παραπάνω συνθήκες, αντέξει.**

* Για διευκρινήσεις, τεκμηριώσεις και συμπληρώσεις, παραπέμπουμε στο πόνημα "**Η Ελληνική Γεωργία που Καταρρέει και η Νουνεχής Αποτροπή ...**", στις Βιβλιοθήκες του Γεωπονικού Παν/μίου Αθηνών, Αριστοτελείου Παν/μίου, Δημοκρίτειου, Παν/μίου Πατρών, Θεσσαλικού, Ιωαννίνων και στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες Αιγίου, Ηρακλείου και Λαμίας.